

Ög 162. »Gunnarsbron», Kullerstads sn.

Pl. 81, 82.

Litteratur: L. Wiede, Brev till B. E. Hildebrand, 1/11 1856 (ATA); R. Dybeck, Svenska runurkunder, 2:a saml. (1857), nr 58; K. Eriksson, Brev till Riksantikvarien gällande bergsprängning och grävningens arbeten vid runstenen, 9/12 1908, dnr 404/08 (ATA); H. Rosengren, Brev till Vitterhetsakademien gällande behov av skyddsåtgärder vid runstenen, 24/1 1909, dnr 28/09 (ATA); Anton Ridderstad, Östergötlands historia I (1914), s. 94; Skrivelser från A. Nordén till Riksantikvarien rörande restaurering av runstenen m.m. åren 1922–4 jämte korrespondens mellan Riksantikvarien och myndigheterna i Kullerstad, bl.a. dnr 228/22, 470/22, 2377/24, (ATA); A. Nordén, Östergötlands bronsålder (1925), s. 103 (med avbildning av skålgroparna); dens. Fornminnena och landskapet, i Tidskrift för hembygdsvärd 1927, s. 144 f. (med avbildning av uppställningen); N. D. Edlund, Brev till Riksantikvarien 14/9 1925, dnr 2626/25 (ATA); B. Cnattingius, Drag ur vägarnas historia i Östergötland, i: Östergötlands vägbook (1944), s. 14.

Äldre avbildningar: P. A. Säve, Teckning i Antikvarisk Tidskrift för Sverige I (1864), Plansch 19:1; E. Brate, Foto (ATA); P. O. Westlund, Foton 1935 (ATA); Fotos av A. Nordén (ATA) (se ovan), samt av Thord Lindell, tr. i Östergötlands vägbook (1944), s. 15.

Ett vackert exempel på ännu bevarat samband mellan en runsten och en av stenens upphovsman anlagd bro för en viktig bygdeväg föreligger vid »Gunnarsbron» i Kullerstad socken. Här anträffades, då en äldre bro ombyggdes år 1856, inlagd i den förutvarande brotrumman en håll av svartgnistrig granit, försedd med runtext och därjämte även med skålgropar. Inskriften meddelar, att bron byggts av Håkon som en minnesgård åt hans döde son Gunnar, varför bron skulle bära namnet »Gunnars bro». Då detta namn nu någon gång höres i bygden, är det emellertid tillkommet på litterär väg, som en följd av att en översättning av runtexten gjort bygdens folk förtroget med inskriftens lydelse.

Vid makadamslagningsarbeten under arbetslöshetskrisen omkr. 1918 blev runstenen delvis dold i ett upplag av stenskärv. Vid en av förf. påyrkad restaurering avlägsnades detta upplag, kring stenen anlades en gräsmatta, och några björkar planterades. Som ett motstycke till stenen restes på motsatta sidan av vägen ett snarlikt stenblock, på vilket en översättning av runtexten anbragtes.

Sedan emellertid under 1930-talets första år en del uträtningsarbeten företagits på landsvägen Norrköping—Skärblacka, passerar den nu använda landsvägen ett stycke söder om bron, och den gamla förnämliga vägen över »Gunnars bro» har nedsjunkit till att bli en obetydlig bygdeväg. Det vackra minnesmärket kommer därför numera endast sällan under folks ögon.

Inskrift:⁶

+ hakun + karpi + bru + pasi + iin + su skal + haita + kunas + bru + iai + sar + uar × sun + hakunar +
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

»Håkon gjorde denna bro, och den skall kallas Gunnars bro, och han var Håkons son.»

Till läsningen: I första slingans övre v. hörn står 18—20 iin för ian, runan 19 saknar bistav, jfr i samma slingas nedre högra hörn 40—42 iai för väntat ian. I det avsedda 49—51 sun har sista runan ingen tydlig bistav, men två otydliga låta urskilja sig, så att runan kan uppfattas både som a och n. Jag har räknat med den ena, n runans bistav, Brate har föredragit att ifylla den andra, a-runans bistav.

Om namnet Håkon se E. Hjärne, *Rod och runor* (1947), s. 84 f.⁷ och U 617.

Fig. 161. Ög 162. »Gunnarsbron», Kullerstads sn.
Efter Dybeck, Svenska runurkunder 2 (1857), nr 58.

⁶ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr]. och ö[vers]. bort.

⁷ Wessén anger inget sidnummer.

Plansch 82b. Ög 162. »Gunnarsbron», Kullerstad sn. Foto Nordén 1941. [Jansson skriver 1947: Något retuscherad.]

Plansch 81b. Ög 162. »Gunnarsbron», Kullerstad sn. Foto Nordén 1927. [Tryckt i Nordén 1927, s. 147. Mitt emot runstenen står stenen med översättningen. Jansson skriver 1947: Översiktsbild retusch.]

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.